

COVID-19 Pandemisinde Organizasyon ve Hastane Yönetimi

Ümit Haluk İLİKLERDEN¹, Necat ALMALI², Kasım ERTAŞ³, Sefer KUŞAN⁴

Giriş

Çin Halk Cumhuriyeti Hubei Eyaleti Wuhan'da 12 Aralık 2019'un sonlarında tanımlanamayan, klinik özellikleri viral pnömoniye çok benzer olan bir pnömoni vakası bildirilmiştir. Solunum örnekleri üzerinde yapılan analizlerden sonra, Çin Halk Cumhuriyeti Hastalık Kontrol Merkezleri uzmanları, daha sonra yeni koronavirüs pnömonisi olarak bilinen pnömoniye yeni koronavirüsün neden olduğunu açıklamıştır (1). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) hastalığı resmen COVID-19 olarak adlandırmış ve Uluslararası Virüs Taksonomisi Komitesi, virüsü şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) olarak adlandırmıştır (2).

197 ülkede vaka görülmesi üzerine hastalık 11 Mart 2020 tarihinde DSÖ tarafından pandemi olarak ilan edilmiş ve ülkemizde de ilk vaka aynı tarihte tespit edilmiştir (3,4,5).

Ulusal pandemi ilanı ile tüm ülkeler pandemi politikalarını belirleyerek sağlık hizmeti kapasitelerini artırmaya yönelik çalışmalara başlamıştır. Bu sürecin yönetiminde 2. ve 3. basamak yataklı tedavi kurumlarının kapasiteleri ve yönetsel önlemleri önemini göstermektedir. Pandemi sürecinde tüm sağlık kurumları koordineli bir şekilde

çalışmalıdırlar. Hastalığın yayılmasını önlemeye, hastalığa bağlı morbidite ve mortalitenin azalmasına, sağlık çalışanının sağlığının korunmasına ve sağlık sisteminin devamlılığının sağlanmasına yönelik pandemi hazırlık ve faaliyet planlarını hazırlayarak ulusal alarm düzeylerine göre çalışmalarını şekillendirmelidirler. Koronavirüs salgını ile ilgili olarak acil durum eylem planları içerisinde "Bulaşıcı Hastalıklar" Eylem Planlarında güncellemeler yapmalı ve aksiyon planları oluşturmalıdırlar.

Yönetsel Organizasyon ve Kapasite Değerlendirilmesi

Yönetim Birimi

Hastane bilimsel kurullarınca alınan kararların uygulamaya konulmasını, pandemi planlarının hastane şartlarına uygunluğunun değerlendirilmesini, sağlık çalışanlarının personel kaynakları doğrultusunda pandemi planlarına uygun vardiyalı ve korunarak çalışmasını, lojistik ve stok denetimini, triyaj planlamasının uygulanmaya konulması ve denetimini, iş güvenliği ve çalışan sağlığı önlemlerinin alınmasını ve vaka yönetim algoritmalarının işlerliğini sağlamalıdır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van YYÜ Tıp Fakültesi, umithalikliklerden@hotmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Van YYÜ Tıp Fakültesi, drnecat@hotmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Van YYÜ Tıp Fakültesi, drkasim_ertas@hotmail.com

⁴ Hastane Yöneticisi, seferkusan@yyu.edu.tr

edilmesi, eğitim ve bilgilendirme modellerinin sürdürülmesi gerekmektedir. Pandemi yönetimi-ne ilgili uygulanacak kararların, bilimsel veriler ve salgın şiddetinin belirlenmesiyle bilim kurulları katkısıyla alınması, çalışan sağlığı koruyucu önlemlerin alınması sürecin sağlıklı yürütülebilmesini kolaylaştıracaktır.

Pandemi sırasında hastane yönetimi ve organizasyonu acil eylem planları belirleyerek salgının toplumdaki etkisini azaltmak, süresini kısaltmak ve etkilenenlerin en az zarar görmesini sağlamak noktasında ciddi önem taşımaktadır.

Kaynakça

1. Huang C, Wang Y, Li X, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet*. 2020;395(10223):497-506
2. Wang LS, Wang YR, Ye DW, et al. A review of the 2019 Novel Coronavirus (COVID-19) based on current evidence. *Int J Antimicrob Agents*. 2020;105948
3. WHO(2020).NovelCoronavirus(COVID19)Situaiton.<https://experience.arcgis.com/experience/685d0ace521648f8a5beeee1b9125cd>. 26-03-2020.
4. Park, S. E. "Epidemiology, virology, and clinical features of severe acute respiratory syndrome-coronavirus-2 (SARS-CoV-2; Coronavirus Disease-19)." *Clinical and experimental pediatrics* 63.4 (2020): 119.
5. Lai CC, Wang CY, Wang YH, et al . Global epidemiology of coronavirus disease 2019 (COVID19): disease incidence, daily cumulative index, mortality, and their association with country healthcare resources and economic status. *Int J Antimicrob Agents*, Mar 19;105946. doi:10.1016/j.ijantimicag.2020.105946.
6. 15 medical staff are diagnosed as COVID-19 in Wuhan. . Xinhua Net (2020);http://www.xinhua-net.com/local/2020-01/21/c_1125487270.htm.
7. News. TB. A total of 1716 Chinese HCWs were infected by COVID-19 till February 11, (2020) . Available at: <http://www.bjnews.com.cn/news/2020/02/14/689319html> 2-03-2020.
8. Wang L, Shi Y, Xiao T, et al . Chinese expert consensus on the perinatal and neonatal management for the prevention and control of the 2019 novel coronavirus infection (first edition). *Ann Trans Med*, (2020). 8(3):47.
9. Erdeve Ö., Çetinkaya M., Baş A.Y., et al. The Turkish Neonatal Society proposal for the management of COVID-19 in the neonatal intensive care unit. *Turk Pediatri Ars*. (2020).55(2): 86–92.
10. T.C Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müdürlüğü. (2020).COVID-19 (SARS CoV-2 Enfeksiyonu) Rehberi- Bilim Kurulu Çalışması.ANKARA, 13.04.2020. www.saglik.gov.tr.
11. Cetintepe S. P. , İlhan M. N. COVID-19 Salgınında Sağlık Çalışanlarında Risk Azaltılması. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, 4, 50-54.
12. OSHA. Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19. www.osha.gov › Publications › OSHA3990. 03-2020
13. Zou W. 2020. The Coronavirus prevention handbook Wuhan, China: Hubei Science and Technology Press
14. Neeltje van Doremalen TB. Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. *NEJM*. 17-03-2020
15. Liang T ,(2020).Handbook of COVID-19 Prevention and Treatment. , Zhejiang University School of Medicine, China
16. THSg. COVID-19 Hastalığına yönelik sağlık kuruluşu, personel ve faaliyet türüne göre kullanılması önerilen koruyucu ekipmanlar. covid19 rehberler. 03-2020;https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/depo/covid19/rehberler/COVID_TABLE_HSGM.pdf?type=file.)